

Музей віртуалізуецца

Фактары аднаўлення збору Луцкевічаў

Як вядома, Віленскі беларускі музей пачатку ХХ стагоддзя з'яўляўся адной з галоўных асветніцкіх устаноў не толькі ў горадзе, але і ва ўсім краі: у ім захоўваліся найлепшыя ўзоры культурнай спадчыны з усіх куткоў Беларусі.

Чарговым крокам у справе аднаўлення музея і папулярызацыі яго скарбаў стала сустрэча міністра культуры нашай краіны Паўла Латушкі з прадстаўнікамі беларускай дыяспары ў Вільнюсе, а таксама з рэктарам і супрацоўнікамі Літоўскага ўніверсітэта эдукалогіі. У прыватнасці, пад час сёлетніх Дзён культуры Рэспублікі Беларусь у Літоўскай Рэспубліцы адбылося дэтальнае абмеркаванне магчымасці стварэння віртуальнага Музея Івана Луцкевіча на базе Цэнтра беларускай мовы, літаратуры і этнакультуры, які дзейнічае пры ўніверсітэце.

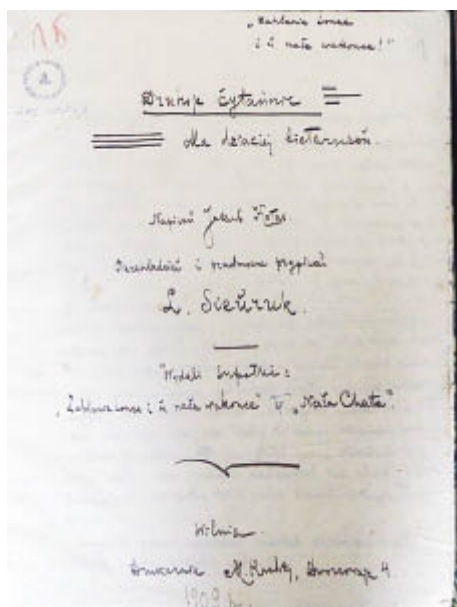

Плануецца, што значны пласт работы па стварэнні віртуальнай прасторы пры ўніверсітэцкім Цэнтры ажыццявіцца ўжо сёлета. У хуткім часе мае адбыцца абмеркаванне праекта ў Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь.

Фарміраванне калекцыі гэтага першага, па-сапраўднаму беларускага, музея пачалося каля 1906 года — пасля прыезду ў Вільню Івана Луцкевіча, выбітнага грамадскага і культурнага дзеяча, археолага і публіцыста. Напачатку першыя беларускія калекцыі Іван Луцкевіч і яго аднадумцы перадалі ў Львоў, дзе аkurat з 1906-га ішла праца над стварэннем Украінскага Нацыянальнага музея. У ім на аснове перададзеных калекцый планавалі стварыць беларускі аддзел. На той час Львоў заставаўся далёкім, больш за тое — замежным горадам, а таму прапаганда беларускай культуры ў ім аказала б мінімальны ўплыў на саміх беларусаў. Разуменячы гэта, Іван Луцкевіч з 1908 года заняўся збіраннем помнікаў беларускай мінуўшчыны пры віленскай рэдакцыі газеты “Наша ніва”. Па сутнасці, напачатку гэта была прыватная калекцыя Луцкевіча, але багацце і даступнасць для шырокага кола наведвальнікаў дазваляюць лічыць яе самабытнай з’явай у культурным жыцці Беларусі.

Пасольства Рэспублікі Беларусь у Літоўскай Рэспубліцы, на базе Цэнтра беларускай мовы, літаратуры і этнакультуры Літоўскага ўніверсітэта эдукалогіі быў праведзены беларуска-літоўскі “круглы стол” “Ад мінулага да будучага: Беларускі музей імя Івана Луцкевіча”. Удзел у ім прынялі не толькі навукоўцы ды супрацоўнікі беларускіх арганізацый, але і іх літоўскія калегі, прадстаўнікі беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве, Пасольства Рэспублікі Беларусь у Літоўскай Рэспубліцы.

Апрача інфармацыі пра фонды гэтай культурнай установы, якія знаходзяцца ў тым або іншым месцы, пад час “круглага стала” былі агучаны канкрэтныя прапановы па аднаўленні дзейнасці Беларускага музея ў Вільнюсе. Цудоўным працягам навуковай праграмы стала адкрыццё ў Вільнюскай ратушы экспазіцыі кніг і архіўных дакументаў віленскіх беларускіх арганізацый 1920 — 30-х гадоў, што сёння захоўваюцца ў прыватнай калекцыі Людвікі Кардзіс, дырэктара грамадскай арганізацыі “Віленскі Беларускі музей імя Івана Луцкевіча”.

Перакананы, варта працягваць працу ў напрамку даследавання збораў музея з улікам наступных фактараў. У першую чаргу, вывучэнне яго дзейнасці павінна быць карысным для сучасных устаноў культуры нашай краіны. Выглядае мэтазгодным аднаўленне ў Літве такіх культурных і асветніцкіх цэнтраў, якімі былі Віленскі беларускі музей і бібліятэка. Пры гэтым варта засяроджвацца не столькі на аднаўленні колішніх збораў, колькі на захаванні місіі гэтага музея, скіраванай на прэзентацыю ды папулярызацыю айчыннай культуры.

Думаецца, істотную дапамогу як у аднаўленні колішніх калекцый, так і ў прэзентацыі беларускай культуры на базе новастворанага Культурна-інфармацыйнага цэнтра ў Вільнюсе павінны аказаць сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі. З іх выкарыстаннем магчыма правесці ўлік і стварыць віртуальны рэестр ды галерэю помнікаў культуры, якія некалі захоўваліся ў музеі, незалежна ад іх сучаснага размяшчэння. І трэба адзначыць, што бібліятэкі, архівы ды музеі нашай краіны дзякуючы ініцыятыве Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ужо прыступілі да ўвасаблення задумы: зараз ідзе праца па выяўленні, апісанні і, пры магчымасці, алічбоўцы помнікаў з

віленскага беларускага збору, вынікі якой будуць сабраны на адным інтэрнэт-рэсурсе і стануць такім чынам даступнымі для ўсіх зацікаўленых.

Алесь СУША, намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі

Фота аўтара і з фонду

Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь

На здымках: 1. Беларускі адзел на Славянскай выстаўцы ў Рызе, экспанаты з Беларускага музея імя І.Луцкевіча. 1931 г;

2. Фрагмент кніжнай выстаўкі ў Вільнюскай ратушы з прыватнай калекцыі Людвікі Кардзіс, дырэктара грамадскай арганізацыі “Віленскі Беларускі музей імя Івана Луцкевіча”; 3. Рукапісная копія першай кнігі Якуба Коласа “Другое чытанне для дзяцей беларусаў” (Пецяярбург, 1909 г.) са збораў Віленскага беларускага музея (сёння захоўваецца ў Бібліятэцы Урублеўскіх Літоўскай акадэміі навук); 4. Экспазіцыя Беларускага музея імя І.Луцкевіча. 1920-я гг.